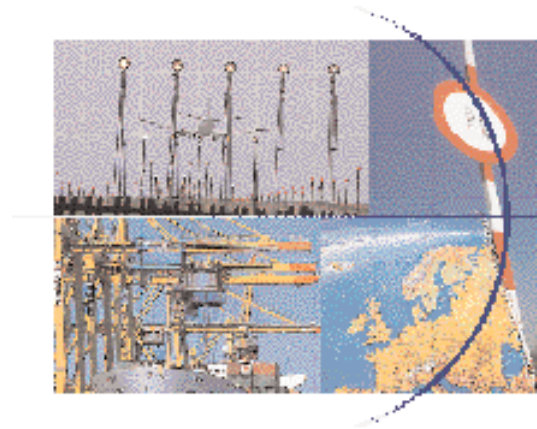

Het douanebeleid van de Europese Unie

Inhoud

De douane-unie	4
De totstandkoming van de douanie-unie	6
Onze plaats in de wereld	12
Betrokkenheid bij andere beleidsmaatregelen van de Unie	16
De douanediensden	21
Hoe ziet de toekomst er uit?	24
Conclusie	29

FOTO EG

In dertig jaar heeft de douane-unie al veel bereikt. Alle interne douanerechten zijn afgeschaft, er is een douanewetboek voor de hele Gemeenschap en de interne markt is een feit. Deze resultaten, die vandaag heel gewoon lijken, zijn de vrucht van vele jaren hard werk, volharding en het ontstaan van een vertrouwensrelatie tussen landen die vroeger altijd rivalen zijn geweest.

Wie had kunnen geloven dat uit de as van de Tweede Wereldoorlog een verenigd Europa zou verrijzen of dat na de koude oorlog de EU zich zou opmaken voor een eerste reeks toetredingen van landen in Midden- en Oost-Europa?

De taak om vijftien douanesystemen eensgezind te laten samenwerken is nog niet voltooid, maar het juridische kader is er. Vandaag vordert de Gemeenschap gestaag in de richting van verdere douane-integratie op concrete punten. Ons succes wordt bepaald door de mate waarin de invoering van moderne, eenvoudige, duidelijke en meer eenvormig toegepaste voorschriften de Europese handel en industrie concurrerender maakt.

Bij de ontwikkeling van de EU tot een Economische en Monetaire Unie (EMU) is voor de douane een belangrijke taak weggelegd, met name wat de vereenvoudiging van de invoerformaliteiten betreft. De uitdaging van de EMU roept herinneringen op aan de problemen waarmee enige tijd geleden de douane-integratie gepaard ging. De overeenkomsten tussen de monetaire integratie en de douane-integratie zijn duidelijk. Net zoals de douane-integratie de weg vrijmaakte en zelfs de aanzet gaf voor integratie op andere gebieden, zal de Europese Monetaire Unie dienen als kader en gangmaker voor verdere samenwerking en harmonisering op andere gebieden, waaronder wellicht de belastingen.

Thans is het de taak van de Commissie nieuwe lijnen voor het douanebeleid en de toepassing daarvan uit te stippelen en een oplossing te vinden voor de problemen waarmee wij worden geconfronteerd. De douane is een multifunctioneel instrument en moet nog efficiënter en doeltreffender worden in het uitvoeren van zijn taken. Welke zijn deze taken en hoe gaan wij met deze uitdaging om?

De douane-unie

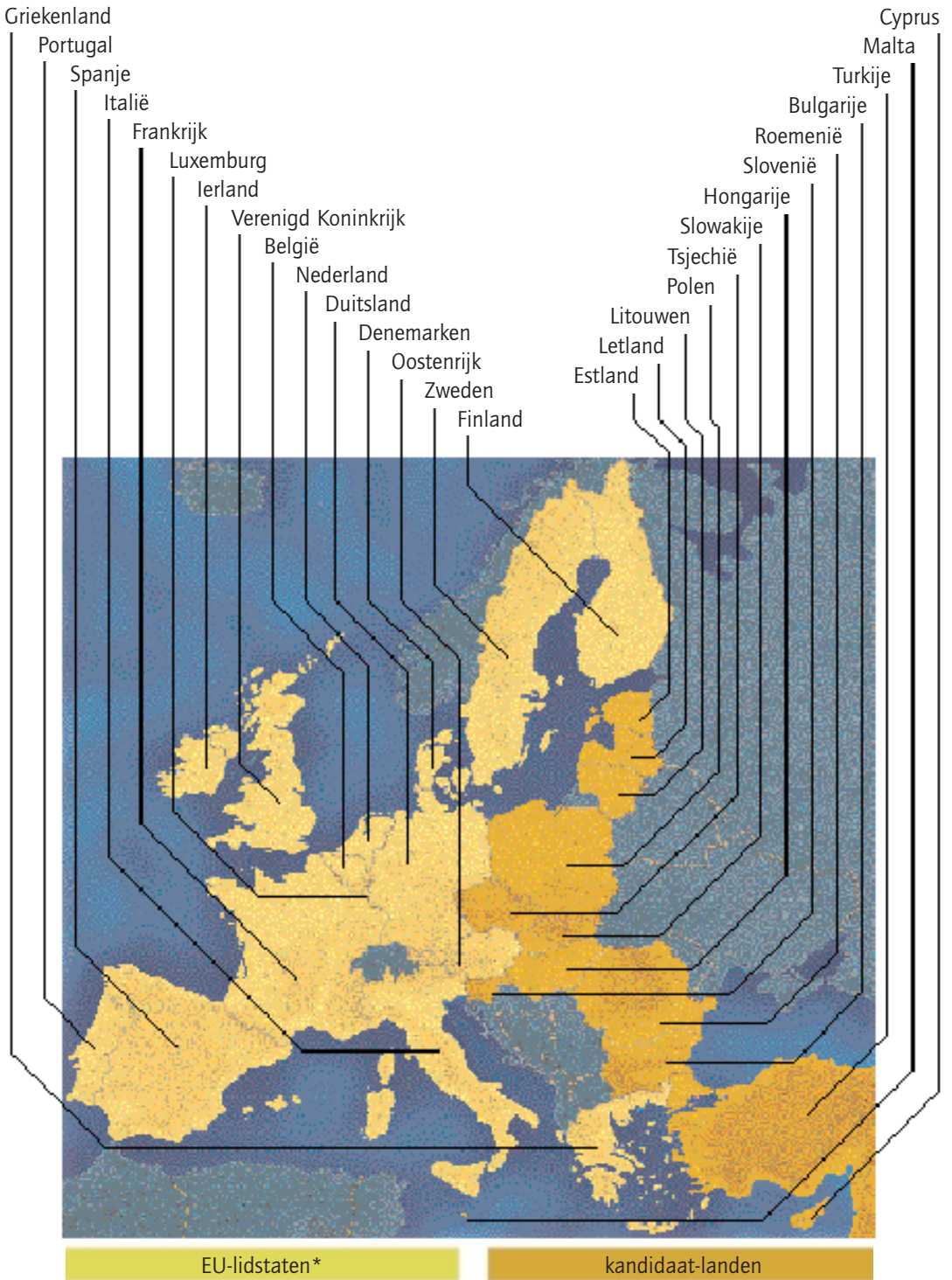
Een fundament van de Unie en een essentieel element van de interne markt

De douane-unie is een essentieel element van de interne markt van de Europese Unie met haar vier basisvrijheden: vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal. Deze markt met 370 miljoen consumenten is de grootste in de geïndustrialiseerde wereld. De interne markt, die geen interne economische grenzen kent, is de katalysator voor de economische integratie van de Europese Unie. De douane-unie van de Gemeenschap heeft dus verstrekkende gevolgen.

Een douane-unie met gemeenschappelijke regels aan de buitengrenzen is onontbeerlijk voor het opzetten, ontwikkelen en beheren van een gemeenschappelijke interne markt met vrij verkeer van goederen. De douane-unie vormt een solide grondslag voor verregaande integratie. Zonder de douane-unie van de Gemeenschap zouden een gemeenschappelijk handels- en ontwikkelingsbeleid, een gemeenschappelijke landbouwmarkt en een doeltreffende coördinatie van het economisch en monetair beleid niet mogelijk zijn.

De douane en de doelstellingen van de Gemeenschap

- de wereldhandel stimuleren,
- een eerlijk handelsverkeer bevorderen,
- de EU aantrekkelijker maken als locatie voor industrie en handel en bijdragen aan de totstandkoming van nieuwe arbeidsplaatsen,
- de ontwikkeling van derde landen bevorderen,
- de toetredingskandidaten voorbereiden op het lidmaatschap van de EU,
- de burgers en bedrijven in de Gemeenschap zo doeltreffend mogelijk en op een duidelijke, eenvormige en eenvoudige manier bescherming bieden op alle met de invoer en de uitvoer samenhangende gebieden,
- op doeltreffende wijze de buitengrenzen van de interne markt controleren ten voordele van alle betrokkenen,
- een praktisch systeem invoeren voor het innen van belastingen, douanerechten, BTW en accijnzen,
- essentiële handelsstatistieken verzamelen.

*niet-continentale en overzeese gebieden niet weergegeven

De totstandkoming van de douane-unie

De eerste jaren

Het begon in 1958, toen de eerste zes lidstaten de Gemeenschap oprichtten die zou uitgroeien tot de Europese Unie. Als één van de eerste stappen werd een tariefunie opgezet met het doel alle douanerechten in de onderlinge handel tussen de lidstaten af te schaffen. Alle lidstaten kwamen overeen hun afzonderlijke en sterk verschillende tarieven samen te voegen tot één tarief voor de gehele Europese Gemeenschap. De grondslag voor de douane-unie was gelegd!

In 1968 werd de tariefunie voltooid. Alle douanerechten en beperkingen

tussen de eerste zes lidstaten van de Gemeenschap werden afgeschaft en het gemeenschappelijk douanetarief – een buitentarief voor goederen uit derde landen – werd ingevoerd. De „nieuwe exportmogelijkheden” die door de afschaffing van interne tarieven waren ontstaan, stimuleerden de economieën van de lidstaten. De handel tussen de lidstaten breidde zich uit, de marktvooruitzichten verbeterden en de investeringen binnen de Gemeenschap namen toe. De consument profiteerde van een ruimer goederenaanbod en lagere prijzen. Terwijl het handelsvolume tussen 1958 en 1972 verdriedubbelde, groeide de intracommunautaire handel tijdens die periode met factor negen.

De tussenliggende jaren, 1968-1993

Naast de regels die essentieel zijn voor een tariefunie werd geleidelijk een douanewetgeving tot stand gebracht om te verzekeren dat overal waar goederen in de Gemeenschap worden ingevoerd, deze niet alleen aan dezelfde tariefregels maar ook aan dezelfde douanevoorschriften onderworpen zijn en dat het tarief dus overal op dezelfde manier wordt toegepast. Er kwamen gemeenschappelijke oorsprongsregels, opslagprocedu-

res en andere beleidsinstrumenten, evenals, uiteindelijk, het zogenaamde „enig document” (ED). 1988 was een zeer belangrijk jaar voor de vereenvoudiging van de douaneprocedures: het ED werd ingevoerd als aangifteformulier en trad in de plaats van de 150 afzonderlijke documenten die tot dan toe door de douaneadministraties in de lidstaten werden gebezigd!

Tegelijkertijd werd andere handelswetgeving ingevoerd om de tariefunie uit te bouwen tot een echte douane-unie.

Een douane-unie of een vrijhandelszone?

Er zijn diverse vormen van douane-integratie en economische samenwerking en er zijn ook verschillen in de mate van integratie en samenwerking. Twee gebruikelijke vormen zijn douane-unies en vrijhandelszones. Wat is het verschil? Waarom de ene en niet de andere?

Voor een **vrijhandelszone** wordt gekozen wanneer landen hun economieën op elkaar willen afstemmen, maar deze niet wensen om te zetten in één enkel economisch systeem. Voorbeelden van vrijhandelszones zijn de Europese Economische Ruimte (EER), de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA), de Noord-Amerikaanse Vrijhandelsovereenkomst (NAFTA) tussen de VS, Canada en Mexico, Mercosur in Latijns-Amerika en Caricom in het Caribisch gebied.

- Het doel is uiteindelijk de totale afschaffing van de douanerechten en handelsbeperkingen tussen de deelnemende landen.
- Aangezien elk lid van een vrijhandelszone **zijn eigen** douanetarief en handelsbeleid jegens niet-leden handhaaft, zijn er regels nodig om te bepalen welke goederen binnen de zone tot het vrije verkeer tussen de landen kunnen worden toegelaten. Dit zijn de zogenaamde oorsprongsregels.
- Douaneprocedures blijven noodzakelijk voor zendingen die de interne grenzen overschrijden, teneinde de douane in staat te stellen de naleving van de voorschriften te controleren.

Een **douane-unie** gaat verder omdat:

- het streven is gericht op economische integratie zonder beperkingen aan de interne grenzen (uiteenlopende binnenlandse omzetbelastingen vormen evenwel een belemmering);
- alle leden van een douane-unie een gemeenschappelijk douanetarief en handelsbeleid hantieren ten aanzien van goederen uit derde landen. Er is dus geen behoefte aan regels om te bepalen welke goederen binnen de unie tot het vrije verkeer kunnen worden toegelaten. Oorsprongsregels zijn evenmin nodig;
- interne grenzen voor douanedoeleinden of voor het buitenlands handelsbeleid overbodig zijn.

Een gemeenschappelijk douanetarief maakt het mogelijk een eenvormig beleid te voeren ten aanzien van derde landen. Binnen een douane-unie is een verregaande economische integratie mogelijk.

Het recente verleden

Toen de interne markt in 1993 in werking trad, waren de vier basisvrijheden werkelijk gegarandeerd: vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal binnen een eengemaakte markt zonder grenzen. De douane behoefde niet langer accijnzen en BTW tussen de lidstaten te innen en de echte douane-unie waarop de Gemeenschap gegrondvest is, werd nu voor iedereen zichtbaar.

In 1994 werd de gehele communautaire douanewetgeving samengebracht in één enkel douanewetboek dat het nieuwe kader was voor de communautaire invoer- en uitvoerprocedures. Hierbij werd uitgegaan van het principe dat de procedures de handelsstromen zo min mogelijk dienen te verstoren door een juist evenwicht tot stand te brengen tussen handelsvrijheid en verantwoordelijkheid van de handelaars ener-

zijds en de noodzaak van controles anderzijds.

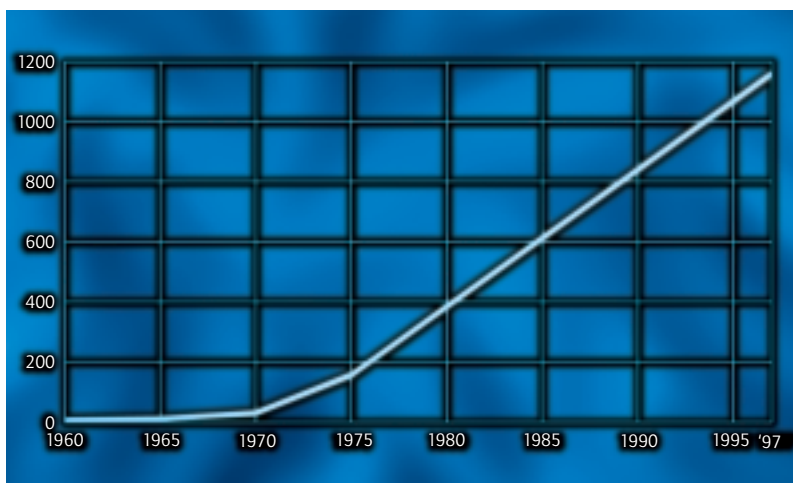
De interne markt is de drijvende kracht achter de harmonisering op douanegebied en in andere sectoren. Als gevolg van deze economische integratie is de Gemeenschap niet alleen 's werelds belangrijkste handelspartner met derde landen geworden, maar is ook het handelsverkeer binnen de Gemeenschap aanzienlijk gegroeid. De interne markt, op de solide basis van de douane-unie, is het fundament voor de beleidsinitiatieven van de EU ter bevordering van de economische groei, het concurrentievermogen en de werkgelegenheid. De interne markt is de katalysator van de op economische expansie gerichte strategie van de EU. Zonder de douane-unie en het beginsel van vrij goederenverkeer zou dit niet mogelijk zijn.

Toename van de intracommunautaire handel

*Uitvoer/Zendingen
(miljard euro)*

Bron: Eurostat 1997.

EU-6 van 1958 tot 1972,
EU-9 van 1973 tot 1980,
EU-10 van 1981 tot 1985,
EU-12 van 1986 tot 1995,
EU-15 sinds 1995.

De grote stap voorwaarts: de interne markt

Voordat de interne markt tot stand kwam, was er binnen de Gemeenschap in feite geen vrij goederenverkeer. Er bestonden nog talrijke douaneformaliteiten aan de grenzen, bijvoorbeeld in verband met de inning van de BTW en de accijnzen en voor statistiekdoeleinden. Vóór 1993 moesten alle vrachtwagens aan de binnengrenzen van de Gemeenschap stoppen voor douane- en belastingformaliteiten en zelfs inspecties. Het voortdurende oponthoud van het vrachtverkeer aan de grensposten bemoeilijkte de intracommunautaire handel en kostte het bedrijfsleven in de EU veel tijd en geld.

De douanewetgeving was weliswaar reeds geharmoniseerd, maar werd niet overal op dezelfde wijze toegepast. Hoewel de douanerechten in de handel tussen lidstaten waren afgeschaft, was er in werkelijkheid, wat de administratieve formaliteiten en procedures betreft, weinig verschil tussen de intracommunautaire handel en de handel met niet-lidstaten. Voor het reizigersverkeer was de situatie vergelijkbaar. De douaneformaliteiten bij uitklaring aan de interne grenzen van de Gemeenschap waren ingewikkeld en tijdrovend. Het toezicht op de naleving van de constante stroom van nieuwe communautaire en nationale wetten, voorschriften en normen ter bescherming van de gezondheid en de consument enz. behoorde vroeger tot de taken van de douanediensten aan de binnengrenzen, omdat deze daar toch al aanwezig waren. De eerste stap naar de verwezenlijking van een echte interne markt was de vervanging van de „douaneformaliteiten” aan de

EUREKA SLIDE

binnengrenzen door nieuwe belasting-, statistiek- en controlesystemen die controles of documenten op het moment dat de goederen de interne grenzen overschrijden overbodig maken.

Op 1 januari 1993 werden alle „douanecontroles” voor het goederenverkeer aan de binnengrenzen, inclusief het gebruik van het enig document, afgeschaft. Er zijn weliswaar nog incidentele controles in het kader van de drugsbestrijding en het immigratiebeleid, maar de routinecontroles aan de binnengrenzen behoren tot het verleden.

Bij een enquête van Intrastat onder 13 500 firma's antwoordde 62 % van de ondervraagden dat zij voordeel ondervonden van de interne markt, en dat percentage zal waarschijnlijk nog veel hoger worden na de invoering van een op de oorsprong gebaseerd BTW-systeem.

OPOCE

Het tarief van de douanerechten

Het vrije verkeer van goederen binnen de Europese Unie is het interne aspect van de douane-unie en het gemeenschappelijk douanetarief is het externe aspect. Het is van toepassing bij de invoer van goederen via de buitengrenzen van de douane-unie. Het gemeenschappelijke handelsbeleid bepaalt het tarief van de douanerechten op in de Gemeenschap ingevoerde goederen en de uitzonderingen daarop, alsook de verboden en beperkingen. Het toezicht en de controle hierop is in handen van de douane. Het gemeenschappelijk douanetarief of GDT geldt voor alle leden van de Unie, maar er zijn verschillende tarieven naargelang de aard en de herkomst van de goederen. De douanerechten, waarvan de hoogte wordt bepaald door de economische gevoeligheid van de producten, zijn een instrument om de economische belangen van de Gemeenschap te beschermen.

Met haar gemeenschappelijk douanetarief geeft de Gemeenschap uitvoering aan het beginsel dat com-

munautaire producenten op de markt van de Gemeenschap op gelijke voet moeten kunnen concurreren met exporteurs uit derde landen.

Voor grondstoffen en halffabrikaten, die de Gemeenschap meestal toch niet zelf produceert en die zij nodig heeft voor de vervaardiging van andere artikelen, zijn de douanerechten meestal laag. Tevens is tijdelijke of blijvende schorsing van rechten mogelijk indien fabrikanten in de Gemeenschap materialen of onderdelen uit derde landen nodig hebben voor het vervaardigen van exportgoederen. Zo kunnen bedrijven in de EU over dezelfde goedkope grondstoffen en halffabrikaten beschikken als buitenlandse ondernemingen. Deze vrijstelling van rechten wordt verleend in het kader van de zogenoemde „regeling actieve veredeling”, waarbij de rechten, naar keuze van de importeur, worden geschorst dan wel terugbetaald.

In sommige economische sectoren is het noodzakelijk de concurrentie door lage tarieven te stimuleren, zoals in de farmaceutische industrie en de informatietechnologie het geval is.

De Gemeenschap past het gemeenschappelijke douanetarief, een belangrijk beleidsinstrument in haar wereldwijde handelsbetrekkingen, voortdurend aan. Zij heeft deelgenomen aan acht ronden van tariefonderhandelingen, waarbij de tarieven sterk werden verlaagd (in het kader

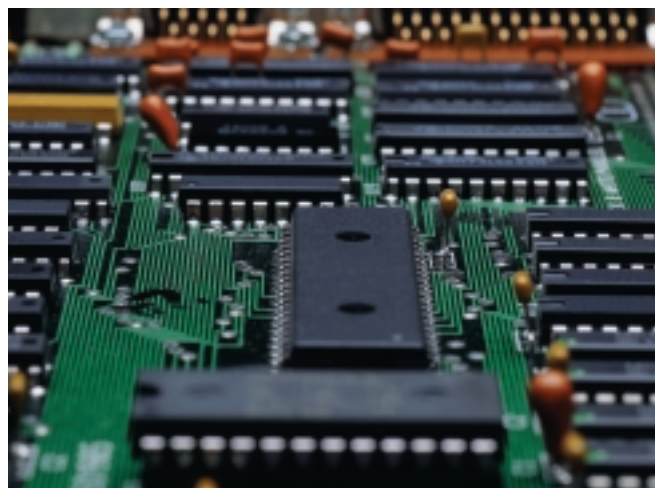

van de GATT, de Algemene Overeenkomst inzake tarieven en handel, die thans onder de Wereldhandelsorganisatie of WTO ressorteert).

De laatste multilaterale handelsbespreking, „de Uruguayronde”, was gericht op de afschaffing/verlaging van de rechten voor informatietechnologieproducten, één van de strategische sectoren in de wereldhandel. De volgende onderhandelingsronde, „millenniumronde” genaamd, is in voorbereiding.

De rechten mogen alleen worden verhoogd overeenkomstig de WTO-regels, die doorgaans voorschrijven dat een verhoging moet worden gecompenseerd door een verlaging van andere tarieven. Dit kan nodig zijn wanneer landen toetreden tot douane-unies, omdat deze soms op bepaalde producten hogere tarieven toepassen.

Door haar gemeenschappelijke douanetarief af te stemmen op de regels van de Wereldhandelsorganisatie heeft de Europese Unie bewezen dat zij haar verantwoordelijkheden ten aanzien van de vrije wereldhandel zeer serieus neemt.

OF/OC/E

De nomenclatuur, basis van de douaneaangifte

De communautaire nomenclatuur is gebaseerd op een internationaal indelingsinstrument, het Geharmoniseerd Systeem, dat wordt beheerd door de Werelddouaneorganisatie, een eveneens in Brussel gevestigde intergouvernementele organisatie. De systematische lijst van grondstoffen dient voor allerlei doeleinden en wordt door de meeste handelsnaties gebezigd. Hij dient als grondslag voor internationale handelsbesprekingen, en het bijleggen van geschillen over tarieven en handelsstatistieken.

Bij de aangifte ten invoer en ten uitvoer van goederen moet worden vermeld onder welke post van de nomenclatuur deze vallen. Dit bepaalt welke douanerechten op deze goederen van toepassing zijn en hoe zij voor statistiekdoeleinden worden ingedeeld. Vrijwel alles hangt af van deze indeling aangezien voor alle handelsmaatregelen gebruik wordt gemaakt van de nomenclatuur om aan te geven welke behandeling bepaalde goederen zullen krijgen. Dit instrument is essentieel wanneer in het kader van de handelswetgeving een nauwkeurige omschrijving en indeling van bepaalde goederen vereist is. Het wordt bijvoorbeeld gebruikt voor de identificatie van goederen waarvoor non-tarifaire maatregelen, zoals invoercontingenten, douanetoezicht of invoerverboden gelden. Tevens wordt het gebruikt bij de opstelling en de toepassing van oorsprongsregels, die immers grotendeels gebaseerd zijn op het feit dat het eindproduct onder een andere tariefpost valt dan de ingevoerde producten waarvan het is gemaakt.

Onze plaats in de wereld

De Europese Unie en de wereldhandel

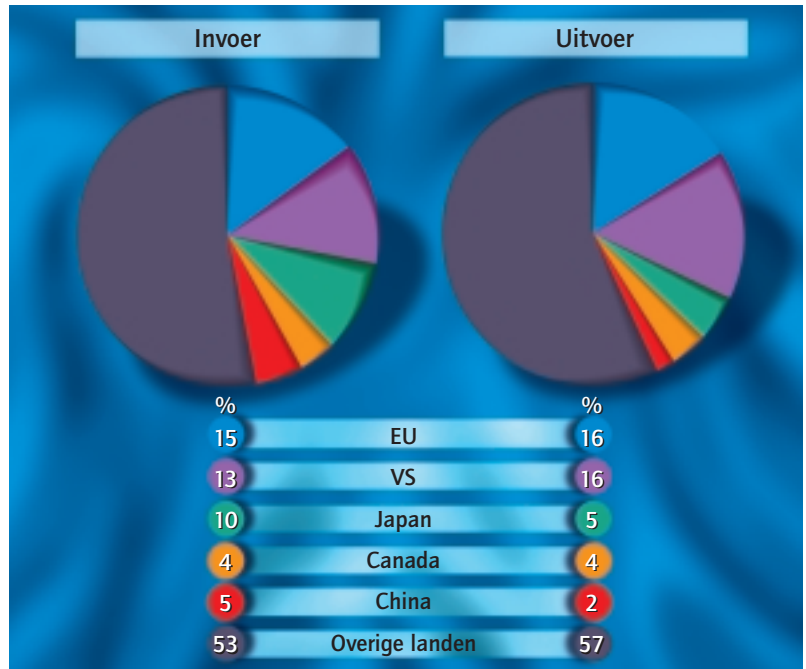
Het moet worden gezegd dat het gemeenschappelijk handelsbeleid van de Europese Unie een succes lijkt te zijn. De douane-unie is een essentieel element van dat beleid. Zij heeft in hoge mate bijgedragen tot de economische prestaties van de Europese Unie, die nu het grootste handelsblok ter wereld is met ongeveer een zesde van de mondiale handel in goederen (zelfs indien men de intracommunautaire handel niet meerekent). Dit is meer dan de Verenigde Staten en Japan, haar voornaamste partners en concurrenten.

Wederzijdse „preferentiële” handel

De Europese Unie bevordert de handel echter niet alleen in het multilaterale kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Zij heeft ook „preferentiële” overeenkomsten met afzonderlijke landen of groepen van landen gesloten in de vorm van vrijhandels- en douaneovereenkomsten. Er zijn vrijhandelsovereenkomsten, zoals de Overeenkomst tot oprichting van de Europese Economische Ruimte (de EER, bestaande uit de EU, IJsland, Noorwegen en Liechtenstein), die de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie en

De Europese Unie: grootste internationale handelspartner

Percentage van de wereldhandel

Bron: Eurostat 1997

haar buurlanden (voor het merendeel de voormalige EVA-landen) bevorderen en in stand houden. Er is ook een vrijhandelsovereenkomst met Zwitserland, het EVA-lid dat niet tot de EER heeft willen toetreden. Ten slotte zijn er vrijhandelsovereenkomsten met Midden- en Oost-Europese landen als Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland, Litouwen, Bulgarije en Roemenië. De douane speelt hierbij een belangrijke rol, aangezien de overeenkomsten bedoeld zijn om de handel te bevorderen door middel van wederzijdse tariefconcessies en door deze landen te helpen zich op hun toetreding voor te bereiden.

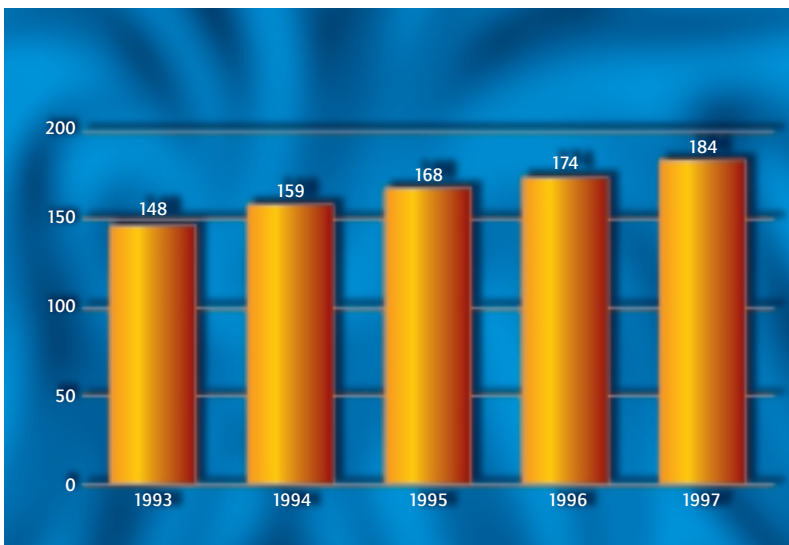
Tussen al deze overeenkomsten bestaat het verband dat de oorsprongsregels de betreffende landen de mogelijkheid geven elkaars producten te gebruiken voor verdere bewerking.

Daarnaast heeft de Europese Unie overeenkomsten tot oprichting van

een douane-unie gesloten met Turkije, San Marino en Andorra.

Handelspreferenties en ontwikkeling

Door middel van haar handelsbeleid stimuleert de Europese Unie de ontwikkeling van andere landen en speelt zij wereldwijd een leidende rol in de handel met ontwikkelingslanden, doordat zij deze landen „preferentiële” toegang, dat wil zeggen met lagere invoerrechten, verleent tot de markt van de Gemeenschap. Tot dusverre ging het hierbij hoofdzakelijk om eenrichtingsregelingen, waarbij onze partners geen preferentiële behandeling toekennen aan de uitvoer uit de Gemeenschap. De regelingen vallen onder drie categorieën: de Overeenkomst van Lomé, de akkoorden met onze partners in het Middellandse-Zeegebied en het stelsel van algemene preferenties.

Invoer in de EU van goederen van oorsprong uit ontwikkelingslanden

Miljard euro

*De statistieken laten zien dat de betreffende invoer al in 1993 148 miljard euro had bereikt en vijf jaar later was gestegen tot 184 miljard euro.
Bron: Eurostat 1997*

De ACS-landen

Men kan de Lomé-overeenkomst zien als een model voor samenwerking met landen in Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Zuidzee (de ACS-groep). De meeste leden van deze groep hebben traditionele economische banden met EU-lidstaten. De Europese Unie wenste in het bijzonder de ontwikkeling van deze landen te bevorderen. Het begon in 1963 met de overeenkomsten van Arusha en Yaoundé en op dit ogenblik is reeds de vierde „Lomé-overeenkomst” van toepassing. Landen die lid zijn van deze overeenkomst genieten vrijstelling van invoerrechten voor alle industrieproducten en voor de meeste landbouwproducten. De ACS-landen profiteren van de ruimste oorsprongsregels die er bestaan om hen in staat te stellen de tariefverlagingen zo goed mogelijk te benutten en mogen krachtens de cumulatiebepalingen van de oorsprongsregels elkaars producten gebruiken.

De Middellandse-Zeeakkoorden

In het kader van het algemene Middellandse-Zeebeleid van de Gemeenschap zijn overeenkomsten gesloten met Marokko, Algerije, Tunesië, Egypte, Israël, de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie, Syrië, Libanon, Malta en Cyprus. Eind 1995 zijn in Barcelona afspraken gemaakt over nieuwe overeenkomsten tussen de Europese Unie en haar partners in het Middellandse-Zeegebied. Het is de bedoeling, wat de oorsprongsregels betreft, dezelfde koppeling tot stand te brengen als voor de Lomé-landen en de Europaovereenkomsten het geval is, zodat de betrokken landen elkaars grondstoffen kunnen gebruiken. Deze partners behoren voor het merendeel tot de eerste landen die speciale economische en handelsbetrekkingen met de Gemeenschap hebben ingesteld. De Gemeenschap is uiteraard bijzonder geïnteresseerd in de Middellandse-Zeeregio, gezien de geografische nabijheid van dit gebied.

Het SAP

Het stelsel van algemene preferenties (SAP) voor ontwikkelingslanden is een internationaal erkend systeem van handelsbevordering door middel van autonome handelsconcessies door geïndustrialiseerde landen. De voor het wereldwijde SAP in aanmerking komende ontwikkelingslanden zijn voor het merendeel ook partij bij de ACS- of Middellandse-Zee-overeenkomsten. Dankzij het SAP kunnen Aziatische en Latijns-Amerikaanse landen hun industrie-producten en verwerkte landbouw-producten tegen lagere douanerechten dan normaal naar de Europese Unie exporteren. Dit programma kan worden gebruikt om de idealen van de Europese Unie in de derde wereld uit te dragen. Zo werden bijvoorbeeld extra SAP-tariefverlagingen toegekend aan ontwikkelingslanden die zich houden aan internationale overeenkomsten op het gebied van de milieubescherming of die dwang- en kinderarbeid verbieden.

Bij al deze preferentiesystemen is de naleving van de douanebepalingen (oorsprongsregels) een voorwaarde om de voordelen van dergelijke tariefpreferenties te kunnen genieten. De douaneambtenaren, die toezicht houden op de juiste toepassing van deze bepalingen, zijn de bewakers van het buitenlands beleid van de Gemeenschap.

Overeenkomsten inzake douanesamenwerking

Naast de afschaffing van de douanerechten tussen partners is het intensiveren van de samenwerking met andere grote handelsnaties in de wereld een prioriteit van de Europese Gemeenschap. Ten behoeve van de wereldhandel en de internationale samenwerking in de strijd tegen douanefraude heeft de Europese Unie overeenkomsten inzake douanesamenwerking en wederzijdse administratieve bijstand gesloten met de Verenigde Staten, Canada en Korea. Andere akkoorden zijn in voorbereiding. Bovendien heeft de Europese Unie zich ertoe verbonden opleidings- en voorlichtingsprogramma's in andere landen uit te voeren, in het bijzonder om te helpen bij de modernisering van de douaneadministratie en de werkmethoden, teneinde het handelsverkeer te vereenvoudigen.

Betrokkenheid bij andere beleidsmaatregelen van de Unie

Gezondheid en milieu

Via de douanediensten van de lidstaten en andere nationale instanties beschermt de douane-unie de EU-burger door het verrichten van invoercontroles in verband met:

- gezondheidsrisico's met betrekking tot voedingswaren als vlees, pluimvee, melk, eieren, groenten, fruit en wijn die uit derde landen worden ingevoerd,
- radioactieve stoffen,
- het milieu (controles op ingevoerd afval en gevaarlijke stoffen en producten die de ozonlaag kunnen aantasten),
- toezicht op of preventie van de internationale handel in bedreigde soorten wilde dieren en planten (Washingtonconventie 1983 – CITES).

Krachtens de nationale wetgeving worden ook controles verricht ter voorkoming van ongeoorloofde handel in:

- verdovende middelen,
- vuurwapens en ammunitie,
- pornografisch materiaal.

Non-tarifaire instrumenten waarmee de EU haar economische belangen beschermt

Naarmate de tarieven worden verlaagd en er steeds meer verscheidenheid komt in de ingevoerde goederen maakt de EU voor de bescherming van haar economische belangen meer en meer gebruik van andere instrumenten. Deze „non-tarifaire” maatregelen zijn uiteenlopend van aard en onder meer gericht tegen oneerlijke concurrentie, kwantitatieve invoerbeperkingen, en namaakartikelen en door piraterij verkregen goederen.

Onerlijke concurrentie

Bij oneerlijke handelspraktijken moet men vooral denken aan dumping of het verlenen van onwettige subsidies. Men spreekt van dumping wanneer een exporteur in een derde land bepaalde goederen op de markt van de Gemeenschap minder duur verkoopt dan op zijn binnenlandse markt. Tegen subsidies kunnen sancties worden ingesteld wanneer voor bepaalde naar de Gemeenschap uitgevoerde goederen subsidies worden verleend die volgens de bepalingen van de WTO-overeenkomst onwettig zijn. In beide gevallen kan de Commissie een nader onderzoek instellen in landen die ervan worden verdacht de bepalingen van deze overeenkomst te overtreden.

Handelssancties in de vorm van specifieke extra douanerechten („antidumpingrechten”) of waarbij druk wordt uitgeoefend op importeurs om zich op een bepaald prijspeil vast te leggen („prijsafspraken”), kunnen worden genomen ten aanzien van invoer die de producenten in de

Europese Unie ernstige economische schade toebrengt vanwege oneerlijke handelsafspraken. Sancties worden meestal ingesteld nadat de producenten van een bepaald artikel in de Gemeenschap een klacht hebben ingediend wegens oneerlijke concurrentie. De maatregelen die wij mogen nemen, moeten conform de criteria van de WTO-overeenkomst en de Gemeenschapswetgeving zijn. De desbetreffende producten worden omschreven overeenkomstig de nomenclatuur van het gemeenschappelijk douanetarief in zeer specifieke termen die een gerichte bescherming garanderen.

De maatregelen die de Unie mag nemen, mogen niet verder gaan dan de omvang van de dumping of de subsidie, of zover als noodzakelijk is om de ongunstige economische gevolgen voor de bedrijfstak van de Gemeenschap ongedaan te maken, indien daartoe met minder ingrijpende maatregelen kan worden volstaan. Antidumpingmaatregelen worden echter alleen opgelegd indien het

onderzoek aantoont dat zulks in het belang is van de Europese Unie. Er wordt dus rekening gehouden met de effecten van dergelijke maatregelen voor de verwerkende industrie en voor de consument. Antidumpingrechten en compenserende rechten komen bovenop de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief. Aan de hand van de douaneregels van oorsprong wordt bepaald of de ingevoerde goederen als van oorsprong uit het verdachte land moeten worden beschouwd.

Kwantitatieve invoerbepalingen

De invoer van goederen uit lagelonenlanden, waar de productiekosten bijzonder laag zijn, kan aan kwantitatieve beperkingen worden onderworpen of – als eerste stap – onder toezicht worden geplaatst om de ontwikkeling van de situatie in het oog te houden. Bij de toepassing van kwantitatieve beperkingen wordt maar een beperkte hoeveelheid van de betrokken producten tot de

Gemeenschap toegelaten, uiteraard tegen betaling van de normale douanerechten. Beperkingen op de invoer van textiel- en kledingartikelen heeft deze bedrijfstak van de Gemeenschap een adempauze gegeven om de productie te herstructureren en de productieprocessen te moderniseren.

De douanediens ten van de lidstaten zijn belast met de toepassing van de maatregelen van toezicht en de kwantitatieve beperkingen, terwijl de regels door de Europese Unie worden vastgesteld.

Namaakartikelen en door piraterij verkregen goederen

Doel van deze maatregelen is de commerciële belangen van de producenten en de bonafide importeurs in de Gemeenschap te beschermen door de intellectuele eigendomsrechten te handhaven. De illegale handel in merkartikelen, bijvoorbeeld horloges en modekleding met een bepaalde naam of van een bepaald merk (namaakartikelen) en goederen die zijn vervaardigd zonder dat voor de intellectuele eigendomsrechten is betaald (door piraterij verkregen goederen) is sterk toegenomen.

De houders van dergelijke rechten kunnen de douane verzoeken maatregelen te nemen wanneer verdachte goederen zich onder douanetoezicht bevinden. De goederen kunnen voor beperkte tijd worden aangehouden, terwijl de houders van de intellectuele eigendomsrechten of van het handelsmerk de kwestie bij de nationale rechtbanken aanhangig maken om krachtens de nationale wetgeving verhaal te zoeken.

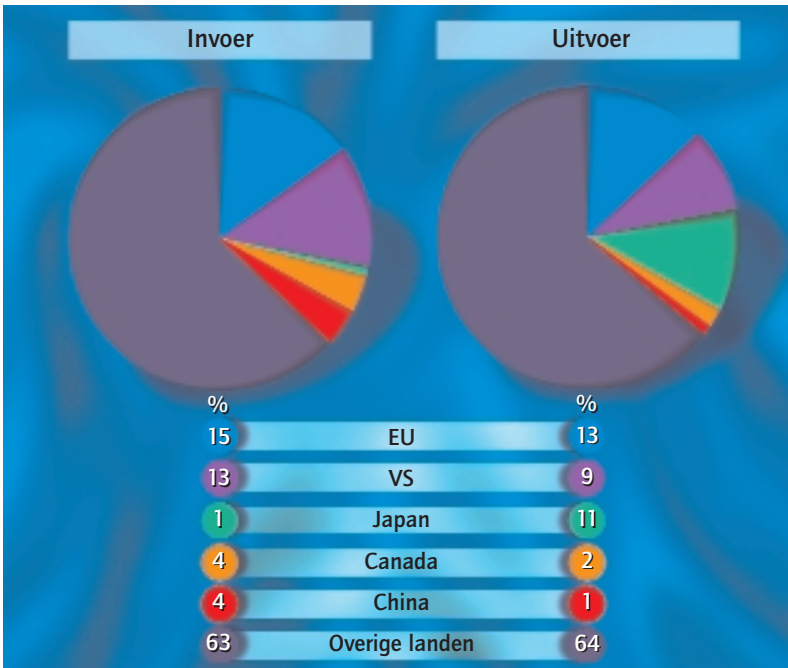
Het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid

De douane in de Europese Unie is betrokken bij de toepassing van het gemeenschappelijke landbouw- en visserijbeleid en bevordert de ontwikkeling en modernisering daarvan.

Indien de prijzen op de wereldmarkt veel lager zijn dan in de Europese Unie zou dit kunnen leiden tot massale invoer of verlies van exportmarkten. Om de landbouwers in de EU tegen goedkope invoer te bescher-

men en de uitvoer van hun productie te bevorderen is een soepel systeem nodig. In het kader van de Uruguayronde heeft de Europese Unie beloofd de voormalige specifieke „landbouwheffingen” op ingevoerde goederen af te schaffen en deze te vervangen door het meer algemeen aanvaarde stelsel van douanerechten. De douanerechten voor landbouwproducten bestaan uit een aantal elementen, waaronder een variabel element en een seizoenselement, en houden tevens rekening met de prijs die ten tijde van de import is betaald.

De douanediensten in de Europese Unie houden toezicht op de invoer van deze goederen en innen de douanerechten. Zij berekenen en betalen ook de „restituties” voor export naar derde landen. De hoogte van douanerechten en restituties worden vast-

Europa, een belangrijke handelspartner voor landbouwproducten

Aandeel in de wereldhandel in %

Bron: Eurostat 1997

gesteld door middel van gemeenschappelijke marktordeningen die beogen de markten stabiel te houden, de consument tegen redelijke prijzen van levensmiddelen te voorzien en boeren en vissers van een behoorlijk inkomen te verzekeren.

Maatregelen in het kader van het buitenlands beleid

De douane-unie fungeert als een mechanisme voor de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid wanneer sancties en embargo's worden opgelegd. Hiervan wordt steeds vaker gebruikgemaakt om druk uit te oefenen op landen waarvan de handelwijze door de mondiale gemeenschap onaanvaardbaar wordt geacht. Recente voorbeelden van landen die dit soort gedrag vertonen zijn onder meer Irak en de voormalige Republiek Joegoslavië.

De douane speelt een belangrijke rol bij de toepassing van economische sancties bij invoer en houdt toezicht op de uitvoer naar landen waaraan sancties zijn opgelegd.

Een ander voorbeeld van een maatregel in het kader van de buitenlandse betrekkingen is de controle op de uitvoer van wapens en zogenaamde „dual use” van goederen. Laatstgenoemde zijn voor civiele doeleinden vervaardigde goederen die ook voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt. Sommige chemische stoffen bijvoorbeeld kunnen zowel dienen voor het maken van kunstmest als voor de vervaardiging van explosieven. Wij willen niet dat deze producten in verkeerde handen vallen.

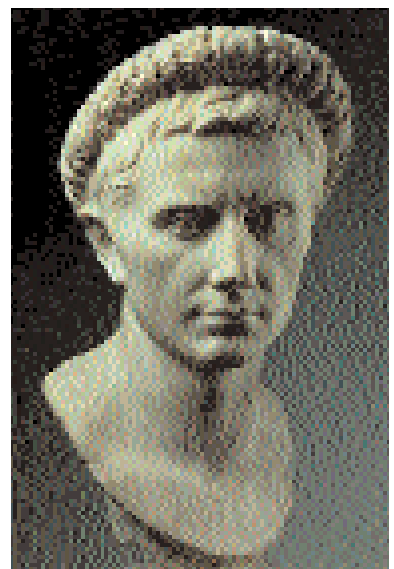
Andere gebieden waarop de douane actief is

Bescherming van het cultureel erfgoed

De douane helpt de uitvoer van beschermde cultuurobjecten te voorkomen en bevordert de terugkeer daarvan naar de lidstaat van herkomst.

Verzamelen van handelsstatistieken

Statistieken zijn de onmisbare grondslag voor economische beslissingen, zowel op nationaal niveau als binnen een bedrijfstak.

De douanediens

Vijftien douanediens die samenwerken als een enkele organisatie

Een markt van 370 miljoen consumenten hangt voor zijn heil af van het werk van 130 000 douaneambtenaren uit vijftien lidstaten. De douaneambtenaren zijn als het ware de wachters aan de poorten van de Europese Unie. Overal langs de gemeenschappelijke buitengrens van de EU controleren zij producten die uit derde landen worden ingevoerd om de douanerechten, de belasting over de toegevoegde waarde en de accijnzen te innen en de belangen van de Gemeenschap en haar burgers op de meest uiteenlopende manieren te beschermen. Nu de douane-unie van de EU zich tot de interne markt heeft ontwikkeld, zijn alle onderlinge economische grenzen tussen de lidstaten opgeheven. Hierdoor is het belang van controles aan de buitengrenzen toegenomen of zijn althans deze controles meer voor het voetlicht gebracht. Er is namelijk geen „tweede kans” meer, want tussen de buitengrens en de uiteindelijke plaats van bestemming is geen douane-interventie meer mogelijk.

Vandaar dat de vijftien douanediens als één organisatie moeten denken en handelen. Zij zijn nu volkomen van elkaar afhankelijk en moeten op elkaar kunnen rekenen. Mede gezien de groei van de handel is er

behoefte aan doeltreffende systemen voor goederencontrole, omdat fysieke inspecties in de meeste gevallen niet meer mogelijk zijn. De uitdaging voor deze diens bestaat erin het handelsverkeer vlot te laten verlopen en waar nodig toch doeltreffend controles uit te oefenen. Vroeger waren de controles eigenlijk altijd fysiek, een tijdrovende, vermoeiende en voor beide partijen kostbare aangelegenheid. Heden ten dage zijn de controleprocedures totaal veranderd en deze ontwikkeling moet nog verder gaan. Met de moderne werkmethoden worden de controles vereenvoudigd en alleen gericht op de punten waar dat nodig en het meest doelmatig is. Met name automatisering, boekhoudkundige controles na de invoer en risico-analyse zijn steeds meer gebruikte technieken die voortdurend worden verfijnd.

Nieuwe technieken

In de contacten tussen douane en bedrijfsleven wordt steeds meer gebruik gemaakt van automatische gegevensverwerking. De papierloze douaneaangifte bespoedigt de in- en uitklaringsformaliteiten aan de grens. Maar dat is niet het enige waarvoor computers worden gebruikt. De afgelopen tien jaar heeft de Commissie computersystemen ontwikkeld waarmee de overheidsdiensten van de lidstaten gegevens kunnen uitwisselen met de gecentraliseerde databanken van de Commissie. Bovendien heeft de Commissie een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van nieuwe systemen als aanvulling op de bestaande nationale systemen, zodat douanekantoren in de lidstaten onderling informatie kunnen uitwisselen, zowel nationaal als op communautair niveau.

Risicoanalyse maakt het mogelijk zendingen aan te wijzen die vanwege hun aard, waarde, oorsprong of de reputatie van de importeur wellicht gepaard gaan met een zeker risico. Gaat het om een bonafide aangifte of is het een dekmantel voor iets anders? Zo kan de douane op objectievere gronden beslissen of het nodig is een zending fysiek te onderzoeken en bepalen hoe grondig de controles moeten zijn. Risicoanalyse stelt de douane in bepaalde gevallen zelfs in staat dergelijke beslissingen te nemen voordat de goederen de grenzen van de Europese Unie hebben bereikt. Uiteraard zijn dergelijke technieken niet meer waard dan de gegevens waarop zij gebaseerd zijn en de wijze waarop zij zijn ontwikkeld. Zij kunnen bekwame ambtenaren niet vervangen, maar stellen deze in staat hun natuurlijke gaven op een andere manier te gebruiken.

De douane is steeds meer geneigd met de fysieke controles te wachten tot de goederen zich in de bedrijfsruimten van de onderneming bevinden. Voor het handelsverkeer is dit een grote vooruitgang, omdat de wachttijden in havens en luchthavens hierdoor nog verder worden bekort en de kosten lager worden doordat de goederen niet tweemaal uit hun verpakking hoeven te worden gehaald. Zodoende kan de aandacht aan de grens zelf op de bestrijding van smokkel en fraude worden gericht. Nadat de goederen ter bestemming zijn aangekomen en in het vrije verkeer zijn gebracht, kunnen accountantscontroles na invoer worden verricht. Deze controles zullen in de toekomst meer en meer gaan bestaan uit controles van de administratie van ondernemingen.

De rol van de Commissie

Gebruikersvriendelijke procedures en moderne douanewetgeving kunnen een factor zijn bij de keuze van een locatie voor een bedrijf of industrie. Besparing van tijd en kosten verbetert het concurrentievermogen van de Europese economie. Niet alleen de vereenvoudiging van de handelsprocedures is van levensbelang, maar ook de doelmatigheid van de methoden voor de bescherming van onze burgers.

Op de Commissie en de nationale overheidsadministraties rust de gezamenlijke verantwoordelijkheid om dit alles in goede banen te leiden.

De Commissie moet via DG XXI, het directoraat-generaal Belastingen en douane-unie, initiatieven uitwerken voor de ontwikkeling van een douanebeleid, voorstellen doen voor douanewetgeving, de coördinatie tussen de overheidsdiensten van de lidstaten bevorderen en het bedrijfsleven en de industrie in de EU om advies en commentaar vragen. De nationale douanediensdiensten zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van de EU-voorschriften: inning van douanerechten, accijnzen en BTW op ingevoerde goederen en toepassing van alle andere bovengenoemde beleidsmaatregelen. Ook onderhouden zij uiteraard het contact met het nationale bedrijfsleven.

De uitgangspunten van de douanewetgeving zijn vervat in het communautair douanewetboek en de nomenclatuur. De andere beleidsmaatregelen die de douane aan de grenzen toepast, vloeien voort uit andere wetten die in het algemeen aan de hand van voorstellen van de Commissie door de Raad van ministers zijn aangenomen en door het Europees Parlement goedgekeurd. Afgeleide wetgeving of uitvoeringsbepalingen worden door de Commissie volgens nauwkeurige omschreven procedures vastgesteld en dan nog meestal alleen nadat de autoriteiten van de lidstaten hun instemming hebben betuigd in het Comité douanewetboek, voor zover het douanewetgeving betreft, of een ander comité indien het om andere wetgeving gaat.

Hoe ziet de toekomst er uit?

Nieuwe lidstaten

De „kandidaat-landen” bereiden zich voor op toetreding tot de Europese Unie. De douane is een bijzonder belangrijk gebied omdat we binnen de Unie allemaal van elkaar afhankelijk zijn. De keten is zo sterk als zijn zwakste schakel. Gezien de essentiële rol van de douane is de invoering van een doeltreffende, doelmatige en moderne douaneadministratie een onontbeerlijk element van de toetredingsvoorwaarden. De controle van de buitengrenzen in een uitgebreide EU is op zich al een omvangrijke taak, terwijl de rol van de douane in een eengemaakte markt specifieke deskundigheid vergt. In dit besef is de douane als prioritaire sector opgenomen in de „toetredingspartnerschappen” die zijn opgezet om het uitbreidingsproces te sturen. In het kader van het Phare-programma is dan ook geld uitgetrokken voor technische bijstand aan de kandidaat-landen.

Dankzij hechte samenwerking tussen de Commissie en de douaneadministraties van de partnerlanden en de lidstaten is reeds aanzienlijke vooruitgang geboekt. Dit blijkt vooral uit de nieuwe douanewetgeving die onze partners hebben aangenomen. Nochtans moet nog heel veel werk worden verricht, vooral wanneer men streeft naar een operationele capaciteit van hetzelfde gehalte als binnen de EU. Het moeilijkst zijn de voor deze landen nieuwe werkgebieden,

(zoals het gemeenschappelijk landbouwbeleid).

Voor de douanediensten van de kandidaat-landen is de toepassing van de communautaire wetgeving op douane- en handelsgebied een zware opgave. Om dat te volbrengen en tegelijk het toenemend handelsverkeer zonder al te veel hindernissen te laten doorstromen, zal voor de betrokken landen uiterst moeilijk zijn.

Daarom hebben de Commissie, de lidstaten en de kandidaat-landen gezamenlijk een specifieke strategie opgezet om de voorbereiding te ondersteunen. Er werden als het ware „wegenkaarten” opgesteld om de route uit te stippelen. De behoefte aan operationele capaciteit wordt vastgesteld aan de hand van „blauwdrukken” waarin de operationele normen of richtsnoeren voor de verschillende werkgebieden van de douane zijn uiteengezet.

De vorderingen worden op de voet gevolgd door de Subcomités voor douane en belastingheffing die in het kader van de verschillende „Europa-overeenkomsten” zijn ingesteld. Tevens wordt in deze comités geregeld informatie uitgewisseld over de ontwikkelingen in verband met de uitbreiding.

Mondiale aspecten

De Europese Unie is voortdurend betrokken bij allerlei multilaterale onderhandelingen over de handel en

de douane. Als 's werelds grootste handelsblok zal zij altijd een grote rol blijven spelen in de internationale fora en met name in de Wereldhandelsorganisatie (WTO). De Commissie is in overleg met de lidstaten de enige onderhandelaar en woordvoerder van de Gemeenschap.

Onlangs heeft de WTO een nieuwe millenniumronde aangekondigd waarin onder meer aan de orde zullen komen: verbeterde markttoegang, elektronisch handelsverkeer, preferentiële handel en vergemakkelijking van de handel, in het bijzonder vereenvoudiging en harmonisering van de douaneprocedures.

Tevens zullen bij de vereenvoudiging van het handelsverkeer en de harmonisering van de douaneprocedures betrokken zijn: de Werelddouaneorganisatie of WDO (de vroegere Internationale Douaneraad), een forum van meer technische aard dat

zich bezighoudt met douanemethoden en -procedures (vaak onder auspiciën van de WTO), de G-7, de Economische Commissie van de Verenigde Naties voor Europa (VN/ECE) en de Dialoog Azië/Europa (ASEM).

Consolideringsprogramma: Douane 2002

De uiteenlopende structuren, taken, culturen en tradities bij de douanediens ten in de Europese Unie bemoeilijken de onderlinge afstemming en samenwerking. Dit is echter ook een rijke bron van nieuwe ideeën en synergieën. De harmonisering van de douanewetgeving is thans zo goed als voltooid. Verschillen in de toepassing van de gemeenschappelijke regels tussen de lidstaten kunnen echter tot uiteenlopende resultaten leiden. De interne markt functioneert dan niet overal op dezelfde manier. Daarom was het noodzakelijk sterker de nadruk te leggen op een homogenere toepassing van de geharmoniseerde douanewetgeving door de administraties. Hiervoor is een forum voor discussie en besluitvorming over niet-juridische problemen en kwesties vereist. Dat was de reden voor de invoering van het programma „Douane 2000”.

In december 1996 hebben het Parlement en de Raad het voorstel van de Commissie betreffende een actieprogramma voor de douane in de Gemeenschap aangenomen. De bedoeling was duidelijke richtsnoeren vast te stellen zodat de douanediens ten een goed idee krijgen van de rol die hen binnen de Gemeenschapsdimensie is toebe-

PHOTO EC

deeld, zonder iets af te doen aan de bevoegdheden van de lidstaten op dit gebied. Hoewel dit programma zijn doel heeft bereikt, is het voor verbetering vatbaar. Het wordt verlengd als „Douane 2002” en aangepast

aan de huidige en toekomstige informatietechnologieprogramma's (zoals Transit) en aan het „Matthaeus”-opleidingsprogramma. Het zal voortaan openstaan voor alle landen die kandidaat zijn voor toetreding.

Wat is Douane 2002?

Doel

Een van de voornaamste oogmerken van Douane 2002 is te vermijden dat de douanediens ten in de Europese landen verschillende werkmetho den toepassen. Het actieprogramma gaat ervan uit dat de afschaffing van de binnengrenzen efficiënte, kwalitatief hoogstaande controles aan de buitengrenzen noodzakelijk maakt. Door afzonderlijke acties van de diverse administraties alleen kan dit doel niet bereikt worden.

Hoe

Door voort te bouwen op de geest van partnerschap en samenwerking die tussen de Commissie en de lidstaten is gegroeid. Dit is een van de belangrijkste elementen waarop men re kent om de doelstellingen van Douane 2002 te verwezenlijken.

Acties

Douane 2002 voorziet onder meer in het volgende:

- bezoeken aan douanediens ten in de lidstaten door teams van de Commissie en de lidstaten (men noemt dit „monitoring”) om kennis te nemen van de beste praktijken of, eventueel, tekortkomingen in de controlemaatregelen op te sporen;
- intensievere bestrijding van fraude door de Commissie en de lidstaten. Hiertoe zal met behulp van computers informatie worden verzameld, geanalyseerd en verwerkt. De daarbij aangetroffen onregelmatigheden worden onderzocht;
- steun van de Commissie voor alle maatregelen om de werkmetho den van de douanediens ten te verbeteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van risicoanalyse, controle na invoer door inspectie van de boekhouding van ondernemingen en geautomatiseerde douaneprocedures;
- uitwisseling van douaneambtenaren tussen de overheidsdiensten om hun kennis te verruimen, en ontwikkeling van gezamenlijke opleidingsprogramma's;
- seminars, veelal met deelneming van het bedrijfsleven, om probleemgebieden aan te wijzen en mogelijke oplossingen te bespreken, alsmede om de beste methoden aan te wijzen die algemeen zouden kunnen worden ingevoerd;
- automatisering van de douaneprocedures in de gehele Unie.

Automatisering

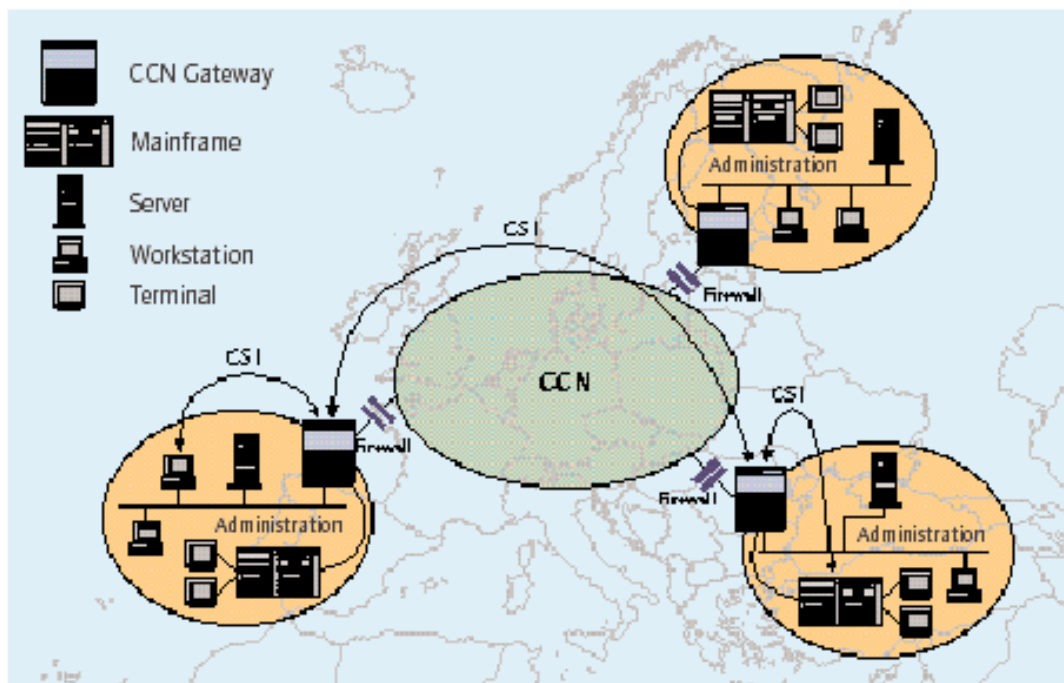
Ter bevordering van de efficiëntie dienen de douaneprocedures verder te worden geautomatiseerd. Momenteel beschikt de douane in de Gemeenschap over databanken die alleen Europa bestrijken, zoals het TARIC (een „gebruikstarief” dat voor elk product zowel de volledige rechten als de preferentiële rechten aangeeft, alsook bijzonderheden over alle bij invoer toe te passen maatregelen), de bindende tariefinlichtingen, de databank voor het beheer van contingenta's enz.

Thans staan de communautaire douanediensten en onze partners die partij zijn bij de overeenkomst betreffende gemeenschappelijk douane

anevervoer voor de taak het douanevervoer te automatiseren. Communautair douanevervoer is voor de interne markt onontbeerlijk om ingevoerde goederen zonder betaling van invoerrechten en zonder interne controles naar hun eindbestemming te laten gaan.

Vanaf medio 1999 zullen geleidelijk alle lidstaten en onze partners in de regeling gemeenschappelijk douanevervoer (Noorwegen, IJsland, Zwitserland, Polen, Tsjecho, Slowakije en Hongarije) in een globaal computersysteem worden opgenomen.

Leveringstermijnen worden steeds belangrijker naarmate het bedrijfsleven meer gebruikmaakt van het

„just in time“-systeem. Bovendien zijn er meer en meer spoedzendingen. Dit alles is voor de douane een stimulans om nieuwe ideeën en systemen te ontwikkelen. Het komt er evenwel op aan het juiste evenwicht te vinden tussen versoepeling en controle. Door de oprichting van de interne markt en de toename van het grensoverschrijdende handelsverkeer als gevolg van de expansie van de wereldhandel en, in het bijzonder, de handel met Oost-Europa, staat de douane onder toenemende druk om de formaliteiten te vereenvoudigen en te bespoedigen, met het risico dat een deugdelijke controle niet meer mogelijk is. De georganiseerde misdaad heeft hierdoor reeds misbruik gemaakt van de sterk vereenvoudigde regelingen voor douanevervoer. Na de zware fraude die aan het licht is gekomen, is er duidelijk behoefte aan meer efficiënte en doeltreffende controlemechanismen. Hiervoor zal in ruime mate gebruik worden gemaakt van computers.

Tevens zij de aandacht gevestigd op de toekomstige automatisering van de zogenaamde „economische douaneregelingen“. Hiermee worden bedoeld regelingen voor de invoer van grondstoffen en halffabrikaten die in de Gemeenschap worden gebruikt voor de vervaardiging van goederen die vervolgens opnieuw worden uitgevoerd (actieve veredeling), opslag in douane-entrepot en tijdelijke invoer. Normaal moet voor het gebruik van deze procedures toestemming worden verkregen van de douane instanties. Via een centrale databank vernemen de lidstaten wanneer elders in de Gemeenschap verzoeken tot gebruikmaking van economische douaneregelingen worden ingediend of ingewilligd. Zodoende zijn alle betrokkenen in de gehele Gemeenschap hiervan steeds op de hoogte en worden de beslissingen doorzichtig en eensluidend. Dit zal de concurrentiepositie van de EU op de wereldmarkt versterken en de vlotte doorstroming van het handelsverkeer bevorderen.

Conclusie

Wat leert de geschiedenis van de Europese douane en welke taken wachten haar in de toekomst?

Er zijn reeds grote vorderingen gemaakt, maar het einddoel is nog niet bereikt. Dit is namelijk niet mogelijk zolang het in- en uitgaande goederenverkeer niet vrij is van alle beperkingen en controles. Zal dit ooit gebeuren? Misschien wel, maar niet in de voorzienbare toekomst. De douane zal zich moeten aanpassen aan de nieuwe taken die zij moet vervullen en haar procedures harmoniseren of zelfs overal in de Gemeenschap uniforme werkmethode invoeren. De eerste stappen in de goede richting zijn gedaan in die zin dat de vijftien douanediens-ten momenteel reeds als een enkele organisatie optreden.

De douane staat ook in de toekomst geheel ten dienste van de burgers in Europa en zal een belangrijke rol spelen bij, onder meer, de invordering van rechten en heffingen en de bescherming van de industrie, de werkgelegenheid, de gezondheid en het milieu.

Literatuurlijst

Europese Commissie, *Europa: Wereldpartner*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1991.

Europese Commissie, *De Europese Unie en de wereldhandel*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1995.

Europese Commissie, *De Interne Markt*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1996.

Europese Commissie, *De vijftien lidstaten van Europa: kerncijfers*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1996.

Europese Commissie, *Europa in beweging – Vragen en antwoorden: hoe beheert de Europese Unie landbouw en visserij?*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1996.

Monti Mario, *The Single Market and tomorrow's Europe*, Gezamenlijke uitgave van de Europese Commissie en het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, Luxemburg, 1997.

Europese Commissie, *The Single Market Review, Subseries III, Dismantling of barriers: Customs and fiscal formalities at frontiers*, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen: Luxemburg, 1997.

Europese Commissie

Het douanebeleid van de Europese Unie

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen

1999 – 30 blz. – 16,2 x 22,9 cm

ISBN 92-828-5881-2

De Europese Unie, met een eenheidsmarkt zonder binnengrenzen, heeft nog steeds een douane en een douanebeleid nodig. Waarom?